

Bilag til Forsl. t. L. om Aflysning af Tienden.

uagtet Oplysningerne ikke indbefattede Købstadpræsteembederne, og de angik Aaret 1899, medens Bureauets Oplysninger om Konge- og Kirketienden skulde gælde hele Landet og angaa Aaret 1900. Disse to Uoverensstemmelser kunde nemlig ikke antages at spille nogen væsentlig Rolle; derimod vedrørte disse Oplysninger kun selve Tiendevederlagets Størrelse, men ikke det tiendeydende Hartkorns Størrelse, Ydelsesmaaden m. v. Men da Præstetienden ikke er gaaet over i Ydernes eget Eje — saaledes at der paa dette Omraade ikke behøvedes ny Spørgsmaal —, og da Oplysningerne om denne Tiende for Aaret 1872 i øvrigt, efter Universitetslaboratoriets Udsagn, syntes forholdsvis paalidelige, mente man at kunne nøjes med disse for de Forholds Vedkommende, der ikke vare inddragne under Statistikken for 1899. Dennes Materiale blev desuden af Bureauet undergivet en fornyet Bearbejdelse, da det ikke forelaa trykt i den Detail, som Bureauet ansaa nødvendig til Brug for dets Undersøgelse.

Ved Bearbejdelsen af det indkomne Materiale for Konge- og Kirketienden viste det sig til fulde, hvor liden Kundskab der mangfoldige Steder er om de herhen hørende Forhold, og Bureauet har maattet tilbagesende omtrent en Trediedel af Materialet for at faa Klarhed bragt til Veje og Uoverensstemmelser fjernede; stundom er dette først sket efter meget vidtløftig Korrespondance. I Almindelighed bleve Bureauets Anmodninger mødt med Velvillie; kun aldeles undtagelsesvis har en Tiendevejers Repræsentant stillet sig uvillig til at give de ønskede Meddelelser. I alt savnes der endnu Oplysning om ca. 20 Kirketiender og 4 Kongetiender, og dette skyldes hovedsagelig, at Bureauet under Hensyn til den Brug, man ønskede at gøre af Materialet, har maattet afslutte Bearbejdelsen uden at kunne afvente de manglende Indberetningers Indsendelse. Under selve Bearbejdelsen har det selvfølgelig af og til været nødvendigt at gaa noget skønsømmelig til Værks, men man har dog først gjort dette efter paa Stedet at have indhentet fornyede Oplysninger, og hvor store Mangler der end knytte sig og maa knytte sig til et Materiale af den foreliggende Art, formener man dog, at der er tilvejebragt et Grundlag, som, selv om det ikke kan gøre Fordring paa absolut Tilforlidelighed, dog vil kunne give god Vejledning ved den paagældende Sags Behandling af Lovgivningsmagten.

Selvfølgelig har man ikke været blind for de Uoverensstemmelser, der ere til Stede mellem den foreliggende Opgørelse og den tilsvarende fra 1872. Særlig skal man pege paa den Besynderlighed, at der i 1900 angives en ringere Del af Tienden overgaaet i Tiendeydernes eget Eje end i 1872, medens selvfølgelig det modsatte skulde ventes; men da Bureauet ikke er i Besiddelse af Primæropgøvelserne fra 1872 — det synes tvivlsomt, om dette Materiale overhovedet eksisterer mere —, har en Udredning af Aarsagen hertil ikke med Sikkerhed kunnet finde Sted. Man er imidlertid mest tilbøjelig til at antage, at Uoverensstemmelsen navnlig maa søges i følgende Forhold. Paa Skemaet for 1872 lød den paagældende Rubrik saaledes: „Af Tienden ejes af det tiendepligtige Hartkorns Ejer“, medens de nu benyttede Skemaer har spurgt om Størrelsen af det tiendeydende Hartkorn, hvoraf Tienden er overgaaet i Tiendeydernes eget Eje. Hvor nu Tiendevejeren er Ejer af tiendeydende Fæstegods, er dets Tiendehartkorn i nærværende Statistik indført som ikke overgaaet i Tiendeyderens eget Eje, medens det modsatte Standpunkt synes taget i 1872; hvad der i det væsentlige kan forklare Uoverensstemmelserne i Tallene. Sandsynligheden for, at denne Forklaring er den rigtige, fremgaar ikke blot af Rubrikkernes forskellige Affattelse 1872 og nu, men ogsaa af Statistikens Resultater, thi i Jylland, hvor Fæsteforholdet ingen Rolle af Betydning spiller, finde vi, at der saavel for Konge- som for Kirketienden i 1900 er opført en *langt større Mængde* Tiendehartkorn som overgaaet i Ydernes Eje end i 1872, medens der paa Øerne af begge Tiender er opført en langt mindre Mængde — og en saa meget mindre, at Resultatet, som anført, bliver Formindskelse i Beløbet for hele Landet —, hvad der i særlig Grad gælder de Amter, hvor Fæsteforholdet er mest udbredt. Det følger imidlertid af sig selv, at denne statistiske Uoverensstemmelse i Rubriceringen af det tiendeydende Fæstegods ingen Rolle spiller med Hensyn til den juridiske Opfattelse af Tiendeforholdets Eksistensform overfor Tiendevejere, hvis Tiende hviler paa en dem selv tilhørende Ejendom, der er givet i Brug til Trediemand med Forpligtelse for denne til at yde Ejeren Tiendeafgiften.